

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 2/2008 vp

Hallituksen esitys laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä helmikuuta 2008 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta (HE 12/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Heikki Koponen, maa- ja metsätalousministeriö
- maatalousylitarkastaja Pekka Sandholm, maa- ja metsätalousministeriö, edustaen maitokiintiöneuvottelukuntaa
- maitoasiamies Sami Kilpeläinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Valio Oy

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain voimassaoloaikaa seitsemällä 12 kuukauden jaksolla 1 päivästä huhtikuuta 2008 maaliskuun 31 päivään 2015 saakka. Samalla lain soveltamisalaa

koskevaan 1 §:ään ja 15 §:n siirtymäsäännökseen ehdotetaan tehtäväksi yhteisölainsäädännön muutoksesta johtuvia muutoksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta on lausunnossaan valtioneuvoston selvityksestä komission tiedonannosta Euroopan parlamentille ja neuvostolle — YMP-uudistuksen "terveystarkastukseen" valmistautumi-

nen (MmVL 1/2008 vp — E 120/2007 vp) tuonut esiin maamme maidontuotannon tilan ja arvioinut yhteisön kiintiöjärjestelmään kaavailtujen muutosten mahdollisia vaikutuksia siihen. Valiokunta kiinnitti lausunnossaan huomiota sii-

hen, että Suomessa tehtyjen tutkimusten mukaan tuotanto maassamme laskisi kiintiöjärjestelmän poistuessa ja maidon hinnan alentuessa. Suomessa jo 10 prosentin alennus maidon tilityshinnassa leikkaisi maatalouden kannattavuuskirjanpitoaineiston mukaan laskennallisen keskiarvomaitotilan yrittäjätuloa 20 prosenttia eli lähes 6 000 euroa. Maitotuotteiden hintojen aleneminen 15 prosentilla vähentäisi tuotantoa eniten Pohjois-Suomessa ja Etelä-Suomessa (AB-tukialueet). Valiokunta painotti sitä, että Pohjois-Suomessa ainoa ilmastollisesti soveltuva maatalouden tuotantomuoto on korsirehun viljelyyn perustuva maidontuotanto. Maidontuotanto on jo nyt Suomessa laskenut vuodesta 2001 yli kuusi prosenttia eli noin 150 miljoonaa litraa. Maakiintiön alitus tulee kuluvalla kiintiökaudella olemaan samansuuruinen.

Lausunnossaan valiokunta totesi, että maitokiintiöjärjestelmä on toiminut Suomessa tarpeellisenä turvaverkkona maidontuotannossa. Järjestelmä on taannut tuotannon säilymisen myös korkean kustannustason maassa, tasapainottanut markkinoita sekä ylläpitänyt osaltaan tuottajainta- tasoa. Suomalaisten maitotilojen tuotantokustannukset investoinneillakin tiloilla ovat korkeammat kuin vastaavan kokoisilla tiloilla Keski-Euroopassa. Valiokunta pitikin välttämättömänä, että Suomi ajaa kaikin keinoin kiintiöjärjestelmän säilyttämistä.

Valiokunta katsoi lisäksi, että mikäli kiintiöjärjestelmästä luopumista ei voida mitenkään yhteisön päätöksenteossa estää, tulee pääpaino asiaa koskevissa neuvotteluissa panna kiintiöistä luopumisesta aiheutuvien kielteisten vaikutusten poistamiseen. Ensisijaisesti näiden toimien rahoittaminen on toteutettava yhteisön varoin. Kielteiset vaikutukset tulee kompensoida tuottajille tavalla, joka on sidottu tuotantoon. Tällaisia keinoja ovat joko litra- tai eläin-kohtainen tuki. Ensisijaisesti tuen tulee korvata epäsuotuisten alueiden kustannushaittaa ja laskennallista hinnan alenemaa, mutta kiintiöihin panostaneiden tilojen tilanne tulee myös ottaa huomioon. Maamme maidontuotannon elinvoimaisuuden turvaamiseksi yhteisön erityisalueille

kohdistaman tuen on oltava tuotantoon sidottua, riittävästi mitoitettua ja pitkäaikaista.

Valiokunta piti myös välttämättömänä, että kansallisen tuen maksaminen maamme maidontuotannolle mahdollistetaan maamme maakiintiön määrään saakka. Pohjoisen tuen päätöksessä on rajattu maidon tuotannon enimmäismääräksi 1 776 765 tonnia, mikä toisaalta on jo nyt rajoittanut maamme nykyisen maakiintiön käyttöä, koska AB-tukialueen alentunutta tuotantoa ei ole voitu korvata kannattavalla tuotannolla C-tukialueella (koska kansallista tukea ei ole ollut mahdollista maksaa).

Valiokunnalle nyt toimitetussa selvityksessä onkin todettu, että kansallisten tukien tuotantorajoitteiden takia EU:n jo myöntämiä lisäkiintiöitä ei ole Suomessa jaettu tuottajille vaan ne on lisätty kansalliseen varantoon. Maa- ja metsätalousministeriön tarkoituksena on nyt vapauttaa kiintiöiden kauppa A ja B -tukialueilla pelkästään tuottajien väliseksi siten, että Ahvenanmaa säilyisi omana kauppa-alueenaan. Siten hallinnollisia kiintiöostoja ei Etelä-Suomessa tehtäisi enää 1.4.2008 jälkeen. Perusteena kaupan vapauttamiselle on kiintiöiden ylitarjonta Etelä-Suomessa. Hallinnollisia kiintiöitä on jäänyt myymättä, ja niitä on jouduttu siirtämään C-tukialueelle, jotta kiintiöstä luopuneet tuottajat ovat saaneet maksun kiintiöistään. Tästä syystä syksyllä 2007 siirrettiin Etelä-Suomessa myymättä jääneitä kiintiöitä vajaa 10 miljoonaa litraa C-tukialueelle. Näin saatiin myös käyttöön EU-osarahoitteiset rakennekehitysrahat, jotka uhkasivat jäädä käyttämättä. Valiokunnalle nyt toimitetussa selvityksessä on myös todettu, että keväällä 2008 AB-alueella mahdollisesti myymättä jäävät kiintiöt jouduttaneen kiintiökauppojen rahoittamiseksi siirtämään C-tukialueelle. Samalla voitaneen osoittaa riittävä määrä kiintiöitä C-tukialueen työvoima- ja elinkeinokeskuksissa oleviin investointitukihakemuksiin.

Valiokunta korostaa sitä, että käsittelyä odottavien investointitukihakemusten toteuttamiseen tulee voida osoittaa riittävästi kiintiöitä. Tukipäätösten tekemiselle annettu määräaika saattaa aiheuttaa C-tukialueella investointitukien pääomittumista kiintiöihin. Uusien inves-

tointitukihakemusten osalta pääomittuminen on voitava estää erityisesti sen vuoksi, että kiintiöjärjestelmästä voidaan joutua luopumaan. Edellä esitetyn perusteella valiokunta pitääkin välttämättömänä, että pohjoisen tukialueen nykyinen määrällinen rajoite voidaan ylittää. Kansallisen tuen maksaminen on mahdollistettava maamme maakiintiöön saakka.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella

valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
vpj. Pertti Hemmilä /kok
jäs. Hannu Hoskonen /kesk
Anne Kalmari /kesk
Johanna Karimäki /vihr
Lauri Kähkönen /sd
Mats Nylund /r

Petri Pihlajaniemi /kok
Erkki Pulliainen /vihr
Kari Rajamäki /sd
Arto Satonen /kok
Katja Taimela /sd
Pekka Vilkuna /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.

VASTALAUSE

Sosialidemokraattien näkemyksen mukaan maidontuotannon keskeisen aseman turvaamiseksi valiokunnan olisi pitänyt tässä yhteydessä edellyttää vuonna 1993 luodun maitokiintiöiden vapaan kaupan purkamista. Kiintiökauppa on merkinnyt tilojaan jatkavien nuorten taloudellisen aseman heikentämistä ja luopujien ylimääräistä

eläkebonusta. Maitotalouden aseman ja työvaltaisen maatalouden tulevaisuuden turvaaminen edellyttää, että Suomi selvästi vastustaa EU:n kansallisten maakiintiöiden purkua ja luo omalla lainsäädännöllään edellytykset nuorten tuottajien investoinneille.

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 2008

Kari Rajamäki /sd
Lauri Kähkönen /sd
Katja Taimela /sd